

Sisällys

Esipuhe 11

Tekijän esipuhe 13

1. Aluksi 15

2. Toimitusjohtaja J. V. Vakion aika yksityisessä

Yleisradiossa 1927–1934 25

Samaan aikaan 25

Yleisradion perustaminen 28

Yleisradion toiminnan sääntely ja sen valmistelu 30

Radio Mäntsälän kapinassa 35

Kieltolakijuhla käynnisti valtiollistamisen 37

Yleisradio taipuu valtiollistamiseen 43

Suorat lähetykset syynissä 48

Valtiollistaminen muutti valvontaa 49

Tiivistelmä: yksityisen Yleisradion kausi 51

3. Toimitusjohtaja J. V. Vakion aika valtionyhtiössä 1934–1945 54

Samaan aikaan 54

Valtiovallan ote Yleisradiosta tiivistyi 56

Sota-aika: Yleisradio tiedonvälityksen marginaalissa 59

Valtion tiedotustoimintaa organisoidaan 61

Talvisota, tiedotus ja sotasensuuri 65

Välirauha ja jatkosota, tiedotus ja sotasensuuri 70

Kohti rauhaa 80

Sensuuri ja valvonta muuttuivat 83

Tiivistelmä Vakiosta: tasapainottelua ja sotasensuuria 85

- 4. Pääjohtaja Hella Wuolijoen aika 1945–1949 87**
Samaan aikaan 88
Pääjohtajaksi Paasikiven tuella 92
Lex Jahvetti syntyi 95
Tiivistelmä Wuolijoesta: liikaa vasemmalla ja eduskunta puuttui peliin 104
- 5. Pääjohtaja Einar Sundströmin aika 1949–1964 106**
Samaan aikaan 106
Virkamiestason yritys palata entiseen 110
Sananvapaus- ja monopolikysymykset astuivat peliin 115
Televisio ja elokuvien ennakkotarkastus 124
Analoginen televisio syntyi, uusi lähetysteknologia radiolle 126
Tiivistelmä Sundströmistä: ministeriötason sensuuriaikakausi päättyi 127
- 6. Pääjohtaja Eino S. Revon aika 1965–1969 130**
Samaan aikaan 130
Virkamiehet yrittivät laittaa poliittiset ohjelmaneuvoitot kuriin 133
Reporadion ohjelmatoiminnan periaatteet ja soveltaminen 139
Revon uudistukset 145
Tiivistelmä Revosta: Ohjelmatoiminnan säännöstö loi vuosikymmeniksi eteenpäin pelin hengen 151
- 7. Pääjohtaja Erkki Raatikaisen aika 1970–1979 155**
Samaan aikaan 156
Sääntelyssä tulokseton yritys puhdasoppisuuteen 160
Ministeri Pekka Tarjanteen ja professori Osmo A. Wiion turha yritys 164
Periaatteellista pohdiskelua 166
Osittaisia lakiuudistuksia 167
Raatikainen ja ohjelmapolitiikan normalisointi 169
Journalistin ohjeet, Ohjelmatoiminnan säännöstö ja vastuu ohjelmista 172
Kiistat ohjelmista jatkuivat 174
Tiivistelmä Raatikaisesta: normalisoija 178
- 8. Pääjohtaja Sakari Kiurun aika 1980–1989 179**
Samaan aikaan 179
Parlamentaarinen valmistelu ei vielä auta, vaikka osa-alueilla syntyi tulosta 182
Radio- ja televisiokomitea ja tulevaisuuden ratkaisut 185
Kiuru ja journalismin riippumattomuus 188
Kiuru ja korkean tason kiistat ohjelmista 189
Kiuru ja suomettuminen 191
Tiivistelmä Kiurusta: Sakari Kiuru, journalisti! 194

9. Pääjohtaja Reino Paasilinnan aika 1990–1994 196

Samaan aikaan 198

Yleisradiota koskevan lain esivalmistelu 200

Lain merkitys 214

Reino Paasilinna pelattiin ulos 216

Ohjelmaneuvostojen tilalle ohjelmalautakunta, yksi iso kiista enää 219

Tiivistelmä Paasilinnasta: erottamiseen tarvittiin laki, vuosikymmenien tavoite Yle-laista toteutui 221

10. Toimitusjohtaja Arne Wessbergin aika 1994–2005 223

Samaan aikaan 223

Parlamentaariset työryhmät syntyivät 227

Parlamentaariset työryhmät vs. aiemmat komiteat 230

Backmanin työryhmä laajensi Yleisradion toiminnan internetiin 231

Niemelän työryhmä ehdotti Yleisradiolle ulkoista hallitusta 232

Rauhaa ja teknologisia ratkaisuja riitaisuuksien jälkeen 238

Tiivistelmä Wessbergistä: digitalisointi, jakelutekniikan myynti, ulkopuolinen hallitus 244

11. Toimitusjohtaja Mikael Jungnerin aika 2005–2010 247

Samaan aikaan 248

Lintilän työryhmä: ei tuloksia 250

Jungner ideoi Yleisradion hallitukselle uusia strategioita 256

Tiivistelmä Jungnerista: Yleisradio enemmän internetiin, yhtiö edelläkävijänä 260

12. Toimitusjohtaja Lauri Kivisen aika 2010–2018 264

Samaan aikaan 266

Yleisradion rahoitusratkaisu vuonna 2011 268

Rahoitusratkaisun hienosäätöä 277

Lisää rahoituksen hienosäätöä 284

Riippumattomuuden kaksi ulottuvuutta 286

Kivisen organisaatiouudistus ja uudet vastuut 287

Terrafame-tapaus: myrsky Yleisradiossa 289

Tiivistelmä Kivisestä: rahoitusuudistus ja Terrafame-tapaus toteuttivat Yleisradion riippumattomuuden 295

13. Toimitusjohtaja Merja Ylä-Anttilan aika 2018– 299

Samaan aikaan 300

Organisaatiomuutoksia ja toinen riippumattomuus selvitys 302

EU:n valtiontuesta ja Medialiiton Yleisradiota koskevasta kantelusta 309

Hallituksen esitys Yleisradion tehtävämuutoksesta 312
Onko kyseessä Yleisradion sananvapauden rajoittaminen? 316
Yleisradion koronavirustautiajan ohjelmatoiminta 317
Tiivistelmä Ylä-Anttilasta: paljon on jo tapahtunut 324

14. Erityiskysymyksiä 325

Hallintoneuvosto vastaa omistajaohjauksesta 325
Vuosittainen kertomus eduskunnalle 329
Valtion televisio- ja radiorahaston merkitys 333

15. Tutkimustulokset ja pohdiskelua 337

Eduskunta ja Yleisradio 338
Sananvapaus ja Yleisradio 349
SWOT-analyysi 356
Lopuksi 358

Jälkikirjoitus 360

Viitteet 365
Kirjallisuus ja lähteet 400
Liitteet 425
Henkilöhakemisto 450